

НАЦІОНАЛЬНЕ АГЕНТСТВО З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

бульв. Дружби народів, 28, м. Київ, 01103, код ЄДРПОУ 40381452

РІШЕННЯ

05.04.2019

Київ

№ 1896

Про схвалення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-12 від 15 березня 2019 року)

Відповідно до частини першої статті 8 Закону України "Про запобігання корупції", враховуючи рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 13 жовтня 2016 року № 81 "Про підготовку висновків Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проектів законодавчих актів, поданих на розгляд Кабінету Міністрів України чи Верховної Ради України", Національне агентство з питань запобігання корупції

ВИРІШИЛО:

1. Схвалити висновок Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (реєстр. № 10110-12 від 15 березня 2019 року), що додається.

2. Департаменту координації антикорупційної політики забезпечити направлення висновку Національного агентства з питань запобігання корупції, схваленого пунктом 1 цього рішення, до Комітету Верховної Ради України з питань законодавчого забезпечення правоохоронної діяльності та Комітету Верховної Ради України з питань запобігання і протидії корупції.

3. Контроль за виконанням цього рішення покласти на члена Національного агентства з питань запобігання корупції Серьогіна О.Ю.

Голова

Олександр МАНГУЛ

Згідно з чинним законодавством
відповідно до колегіального рішення
Національного агентства

Протокол № 40
засідання Національного агентства
від 05 квітня 2019 року

СХВАЛЕНО

Рішення Національного агентства
з питань запобігання корупції

05 липня 2019 року № 1896

ВИСНОВОК

Національного агентства з питань запобігання корупції щодо проекту Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення"

(проект внесений народними депутатами України

Остріковою Т.Г. і Семенухою Р.С.,

реєстр. № 10110-12 від 15 березня 2019 року)

Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – Національне агентство) опрацювало проект Закону України "Про внесення змін до Кримінального кодексу України щодо відповідальності за незаконне збагачення" (далі – законопроект), яким у новій редакції пропонується викласти статтю 368² "Незаконне збагачення" Кримінального кодексу України (далі – КК України), та висловлює такі зауваження до його положень.

Відповідно до частини першої статті 368² КК України в редакції законопроекту кримінально караним визнаватиметься умисне набуття особою, уповноваженою на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у власність активів, вартість яких значно перевищує *законні доходи такої особи та членів її сім'ї*, а так само передача нею таких активів будь-якій іншій особі, під якою згідно з пунктом 3 примітки до цієї ж статті розумітиметься укладення будь-яких правочинів, на підставі яких виникає право власності або право користування на активи, а також надання іншій особі грошових коштів чи іншого майна для укладення таких правочинів.

По-перше, умовою притягнення до кримінальної відповідальності за незаконне збагачення пропонується визначити значне перевищення активами законних доходів публічної особи та членів її сім'ї, тоді як значення терміну "законні доходи" в положеннях проекту не розкриті.

Такий підхід до формулювання норм КК України може призвести до свавільного трактування правоохоронними органами вимог законодавства та, як наслідок, до безпідставного притягнення осіб до кримінальної відповідальності.

При цьому необхідно звернути увагу, що підстави набуття права власності визначені, насамперед, положеннями Цивільного кодексу України. Так, відповідно до його статті 328 право власності набувається на підставах, що не заборонені законом, зокрема із правочинів. При цьому право власності вважається набутим правомірно, якщо інше прямо не випливає із закону або незаконність набуття права власності не встановлена судом.

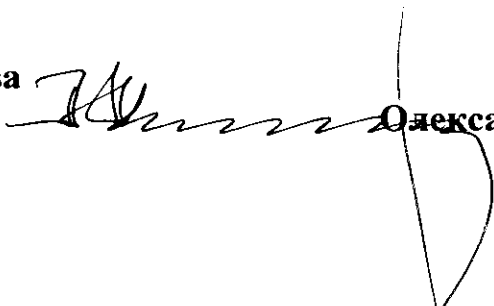
У свою чергу, стосовно набуття публічною особою у власність активів, вартість яких перевищує як свої, так і законні доходи членів її сім'ї, необхідно зауважити, що відповідно до положень статті 20 Конвенції ООН проти корупції під умисним незаконним збагачення розуміється значне збільшення активів державної посадової особи, яке перевищує саме її законні доходи.

Таким чином, пропозиція щодо необхідності співставлення отриманих публічною особою активів не лише зі своїми законними доходами, а й у сукупності із законними доходами членів її сім'ї є безпідставною. Тим більше, що такий підхід до співставлення активів з доходами створюватиме ризики для уникнення кримінальної відповідальності за незаконне збагачення публічними особами, оскільки їх доходи та видатки на відміну від доходів та видатків членів їх сімей підлягають відповідно до положень Закону України "Про запобігання корупції" більш суворому фінансовому контролю, а тому існуватиме можливість того, що публічні особи обґрунтовуватимуть збільшення власних активів саме за рахунок доходів членів своїх сімей, відомості про які останні при декларуванні публічними особами своїх активів, наприклад не надали.

По-друге, однією з форм об'єктивної сторони незаконного збагачення пропонується визначити передачу публічною особою активів іншій особі у спосіб, що наведений у пункті 3 примітки до статті 368⁵ КК України в редакції законопроекту, тоді як фактичний контроль (користування та розпорядження) над активами, які будуть предметом незаконного збагачення, може здійснюватися не лише шляхом укладення правочинів з третьою особою або надання третій особі активів для укладення таких правочинів. Тобто пропонується у частині першій статті 368² КК України в редакції законопроекту склад злочину не охоплюватиме, наприклад випадків, коли публічна особа, здійснюючи контроль над певним підприємством, надає вказівки його керівнику укласти правочин щодо певних активів.

Враховуючи викладене, Національне агентство не підтримує пропоновану законопроектом редакцію статті 368⁵ КК України.

**Голова Національного агентства
з питань запобігання корупції**

Олександр МАНГУЛ